

mindenkinek számára csak egy út van: a logika jól kitaposott, kitérő alapozású, egyenes útja. Sokan fogják erre azt kérdezni: Miért van mégis, hogy alig van ember, aki élete folyamán ezen az úton halad? Mégis csak nehéz lehet a járás ezen az úton? Bizony, még inkább érthetőek ezek a kérdések, ha megnézzük a középiskolát végzetteket, akik pedig nyolc éven át tanultak matematikát, és az eredmény mégis elszomorító. Megnyugtathatók mindenkit: nem a matematikában van a hiba. A legnagyobb hiba onnan származik, hogy a középiskola a matematika tanításánál is sokat markol és keveset fog. Igen nagy az anyag, és így az anyag megemésztésére már nincs idő. Nincs idő arra, hogy sok-sok példát kidolgoztathasson a tanár, ez pedig a helyes és eredményes matematikai tanítás elengedhetetlen feltétele. Egy másik hibaforrás onnan származik, hogy a tanítandó anyagot is másképpen kellene kiválasztani. Maholnap ott tartunk, hogy megfélelő matematikai képzettség híjján nem lehet a fizika mai álláspontját se tanítani.

Sztróckaj kitűnő könyve — jobb minden eddigi „népszerűsítő” matematikánál — anyagát jól választja meg. Segédkönyve lehetne a tanárnak, és a VII. és VIII. osztályos középiskolás diáknak egyaránt, azonkívül kitűnő emlékeztető azok számára is, akik a középiskolából már jó pár éve kinőttek. A megismerésben lelkiismeretesen és lassan halad, mindenütt érthető, érdekes és elgondolkodtató. Színesség teszik a könyvet az érdekesen felbukkanó történelmi utalások. A könyv legnagyobb érdeme, hogy annyira megszereteti velünk tárgyát, hogy olvasás közben többször is a könyv végére lapozunk, hátha mégis találunk példákat, melyeket kidolgozhatunk... A könyv felépítése igen jó, feladatainak megválasztása gondos. A könyv olyan, amilyenből még kevés volt a magyar könyvpiacon: komoly, mélyértelmű, nagyigényű, elgondolkodtató, érthető és jól megírt munka.

(Koczkás Gyula.)

Thury Zsuzsa: *Két asszony.* (Révai.)

Színre két nemzedék csap össze ebben a regényben, valójában két kortól és helytől független ember, két nő: az anya és a leánya. A nemzedékprobléma másodhegedűsként belezajtszik ugyan az események színteréjébe, de csak hangsúlyoz és árnyal, a prímet két egyéniség harca viszi. Öv. Sásdy Bálintné, ez a multban élő, helyesebben a multat magában hordozó, s ahhoz göresösen ragaszkodó, dilettáns módra művészkedő, egyébként melegsívű, korrekt öregasszony békében éldegél budai öröklakásában. Meg-meglátogatják régi barátai, barátjai s egyik asszonylánya a családjával. Nagy változást hoz életébe másik asszonylányának, Annának hazaköltözése. Anna tizesztendei házasság után végre rájött, hogy képtelen tovább kibírni falusi gazdálkodó férje mellett. Kölcsönös megegyezéssel elváltak tehát. Anná-

ban sok van anyjából, különösen a temperamentuma. De hiányzik belőle annak fegyelmezettsége, ösztönös polgári morálja. Az alkati ellentétek egyre feszültebbé teszik a két személy között gyengéd-bizalmasnak indult viszonyt, s az ellenségeskedés odáig fajul, hogy Anna kezét emel anyjára. Ez majdnem tragikusan végződik: az öregasszony idegileg összeroppan. Gondos orvosi ápolással azonban sikerül megmenteni az életnek.

Thury Zsuzsa új regényének főerőssége öv. Sásdyné, az anya rajza. Jóllehet sokszor súrolja a típusábrázolás határát — öv. Sásdyné végeredményben csak olyan, mint a legtöbb öregasszony: túlzottan egocentrikus és érzékeny —, azonban a lehelletnyi finom lélek- és hangulatrezdülések pompás érzékeltetése mégis hasonlíthatatlanul több ennél. Jól sikerült Anna alakja is, a többi szereplő már hatványabb. Thury regénye távlatokat nem nyit, nagy gondolatokat, eszméket nem görget szépen folyó, érzékletes stílusú sorai-
ban, de a maga nemében zárt és teljes alkotás.

(Csorba Győző.)

Tolnai Lajos: *A sötét világ.* (Athenaeum.)

Tolnainak ezt az *önéletrajzát* (mely 1894—1895-ben jelent meg a Képes Családi Lapokban) az irodalmi érdeklődés két erővonala vetette ismét a felszínre. Egyrészt a sértett magyar írói önérzet Ady óta emberi és írói őst, sorspéldát lát az ő elgáncsolt életében, másrészt az írói önéletrajzok divata — úgy látszik — a jelenből már a mult felé is kezd nyújtózni. A mű erényei és hibái is e két erővonal jellegéből folynak. Ma már ugyan meglehetősen megszoktuk az öndicsőtésnek, önértékelésnek azokat a formáit, melyekben az élő író maga jelöli ki helyét a magyar, sőt a világirodalomban, Tolnai írása azonban még ma is kissé túlzás e téren. Környezetének és korának e bővérű tetemrehívása, álszerénykedése és mérhetetlen gögje kissé még ma is csömörletesen hat. Nagyon érdekesek viszont azok a vonások, melyek tudta nélkül rajzolódnak arcképére — az utókor számára: szomorú képessége, mely gyanúval lát minden szándékot, árnyékosnak minden napsütést; hatalmas testében tulajdonképpen gyermekded és romantikusan magatehetetlen lelket hord, mely a legprimitívebb módon engedi magát rászédni, kisemizni; óriási dinamikával éli az ideált, a valóság-előtt azonban esetlenül válik, mint Baudelaire albatrosza.

Másrészt az is kétségtelen, hogy sok hajmeresztő méltánytalanság is érte a kapitalista-liberalista társadalom törtető, képmutató, újgazdag protekciózó, ál-történelmi világában, meg az erejét veszített, nagyjait nélkülöző irodalmi életben, melyben társaságosdi, folyóiratosdi nagyképűség, becsülettel, művészettel, Istennel való üzérkedés vette át az alkotás helyét... Sötét világ, sötét társadalom és irodalmi kép, de napfogya-